

LeaveCare-LiveLife (LC-LL)

**Building the European Care Leavers Network for youngsters leaving foster
and residential care and actively living and participating in life**

n. 2017-2-IT03-KA205-011223

Mobilnost mladih

Detaljni program

DAN 1

VREMENSKI OKVIR   **09.00 - 09.30**

TEMA   Cilj programa! (10 min)

Predstavljanje partnera, projekta i očekivanih rezultata treninga: preporuke i poster (20')

VREMENSKI OKVIR   **09.30 - 10.30**

TEMA   UPOZNAVANJE

KAKO VODITI SLIJEPU OSOBU

Tip aktivnosti: Team building

Opis aktivnosti: Voditelj pokazuje kako se vodi slijepa osoba nakon čega sudionici pokušavaju primijeniti viđeno.

Ciljana skupina: svi

Trajanje aktivnosti: Ovisi o broju sudionika

Potreban materijal: povezi za oči

Rezultat: znanje o vođenju slijepa osobe

UPOZNAVANJE

LOPTICA (10')

Igra se igra u dva kruga. Sudionici si dodaju lopticu. Onaj tko dobije lopticu kaže svoje ime. U drugom krugu svatko mora reći prvo ime osobe kojoj će dodati (baciti) lopticu.

DEKICA (20')

Grupa se podijeli u dvije manje grupe. Između grupa voditelji rasprostru deku (držeći je u rukama kao paravan). Svaka grupa bira unutar sebe jednu osobu koja stane tik ispred deke. Na znak voditelja deka se spušta. Osobe koje stoje tik do deke moraju brzo reći ime osobe koju vide nasuprot. Tko je brži u tome donosi pobjedu svojoj ekipi i jedna osoba iz protivničkog tima prelazi u pobjednički tim.

60 SEKUNDI (20')

Sudionici stoje u krugu. Na voditeljev znak zatvore oči. Jedina uputa koju dobivaju je da oči otvore kada misle da je prošlo 60 sekundi odnosno jedna minuta. Važno je da sudionici nakon što završe vježbu stoje u tišini dok svi ne otvore oči.

Nakon vježbe slijedi razgovor: Iako je 60 sekundi vrlo egzaktna jedinica ova aktivnost pokazuje kako ju svatko od sudionika različito doživljava odnosno mjeri. Otvara se razgovor o pravilima i poštovanju tempa i načina rada svakog pojedinca u grupi.

VREMENSKI OKVIR   **10.30 – 11.00**

TEMA   Pauza

VREMENSKI OKVIR   **11.00 – 12.00**

TEMA   Rad u timovima

UTRKA LOPTICA (15')

Sudionici stoje u krugu. Podijele se u timove tako da jedan tim čini svaka druga osoba u krugu. Jednako vrijedi i iza drugi tim. Dvije osobe koje stoje jedna do druge (može biti bilo tko) proglašene se kapetanima. Od kapetana loptice kreću u krug u utrku. Loptica se dodaje od člana tima do člana tima. Čija se loptica prije vrati do kapetana ta ekipa je pobjednik. Važno je da prilikom dodavanja loptica ne ispadne. Ukoliko se to dogodi loptica se vraća do kapetana i dodavanje kreće ispočetka za taj tim. Aktivnost se igra do 3 pobjede.

BRZE LINIJE (20')

Zadatak grupa je da se brzo slože u liniju s obzirom na postavljen zadatak. Sve se događa u potpunoj tišini (sudionici ne smiju koristiti verbalnu komunikaciju za dogovor).

Zadaci:

- Složite se po abecednom redu imena članova svojeg tima
- Složite se po mjesecu rođenja počevši od siječnja

NOVČIĆ ZA VAL (10')

Dva tima stoje u vrsti. Svi osim prve osobe imaju zatvorene oči. Voditelj stoji između kapetana te im pokaže jednu od strana novčića (slika znači da kapetan mora poslati val kroz grupu stiskom ruke prve osobe u vrsti, val se dalje na isti način prenosi grupom. Čiji valovi dođu prije do kraja vrste ta skupina pobjeđuje.

BAKA, SAMURAJ, ZMAJ (10')

Aktivnost se temelji na principima igre Kamen, škare, papir samo što je u ovoj aktivnosti uključen pokret cijelim tijelom. Sudionicima se pokažu pokreti koji označavaju baku, samuraja i zmaja. Nakon toga sudionici timova stanu u dvije vrste jedni nasuprot drugima. Unutar timova dogovaraju se koji će lik biti. Na znak voditelja svi zauzimaju dogovorenu pozu. Važno je istaknuti kako grupa u kojoj svi članovi ima ne pokazuju istu dogovorenu pozu odmah gubi bod. Ukoliko svi sudionici pokazuju dogovoreno unutar tima primjenjuju se slijedeća pravila:

Baka je jača od Samuraja.

Samuraj je jači od Zmaja.

Zmaj je jači od bake.

VREMENSKI OKVIR   **12.00 – 14.00**

TEMA   Ručak

VREMENSKI OKVIR   **14.00 – 15.30**

TEMA   Grupna aktivnost i plenarna diskusija „Tko su mladi s iskustvom života u skrbi (care leaveri) i što je participacija? „

14.00 - 14.10

Puls

Tip aktivnosti: Energizer

Sudionici stoje u krugu. Voditelj izabire jednu osobu koja će započeti aktivnost tako da pusti puls. Puls se prenosi grupom putem stiskanjem ruke. Puls se prenosi grupom. Ukoliko osoba dva puta stisne nečiju ruku puls mijenja smjer.

Potrebni materijal: Nije potrebno ništa

Rezultati: Povećava se koncentracija i neverbalna komunikacija.

14.10 - 15.00

Identitet, Puzzle, Tko sam ja?

Svaki sudionik dobiva po 5-6 komada puzzli. Na pozadini svakog komada zapisuju jedan aspekt svog identiteta. Nakon diskusije o kompleksnosti identiteta, grupa se okuplja i svatko traži puzzle koji će se uklopiti s njegovim komadom puzzle. Na kraju se puzzle slažu u obris čovjeka koji predstavlja identitet care leavera (mlade osobe s iskustvom života u skrbi)

Potreban materijal: Olovke, škare, komadi papirnatih puzzli

Očekivani rezultat

Mladi počinju istraživati svoj identitet te uočavaju što im je zajedničko, ali i različito.

VREMENSKI OKVIR 15:30-17:00

TEMA TKO SU CARE LEAVERI

Rad u 6-7 manjih grupa

Grupe su sačinjene od predstavnika različitih zemalja. U svakoj grupi sudjeluje po jedan voditelj.

Sudionici će u malim grupama međusobno podijeliti vlastito iskustvo sa naglaskom na proces izlaska iz skrbi i život nakon izlaska iz skrbi – u kakvom obliku skrbi su živjeli, kako je tekao proces njihovog izlaska, jesu li bili uključeni u donošenje odluka, kakav im je život nakon izlaska iz skrbi – izazovi i prednosti

Svaka grupa imat će 45-55 minuta za podjelu iskustva i kratak izvještaj

Rad u velikoj grupi. (20-25')

Svaka mala grupa izvijestit će o svojim zaključcima, uočenim sličnostima i razlikama među zemljama.

FOTO FINIŠ (10')

Napraviti ravnu liniju na podu. Svi sudionici stoje s iste strane linije. Kada voditelj kaže „Kreni“ svi trebaju u ISTO vrijeme preći liniju.

Trebat će nekoliko pokušaja i kreativnog razmišljanja kako bi se cijela grupa dosjetila kako mogu prekoračiti u isto vrijeme. Napravite fotografiju.. Dokaz će učiniti aktivnost čak zanimljivijom.

DAN 2

VREMENSKI OKVIR 9.00 - 10.30

TEMA Teorijski okvir o participaciji i pravu na participaciju (Konvencija o pravima djeteta)

AKTIVNOST 1

(9.00 -9.45) ZA ŠTO TI STOJIŠ?*

- Tijekom diskusije sudionici doslovno ustaju za svoja stajališta/mišljenja

Ciljevi

- Razumjeti važnost Konvencije o pravima djeteta
- Razumjeti razliku između građanskih, političkih, socijalnih i ekonomskih prava
- Razumjeti važnost prava na participaciju (članak 12.)

1. Kratak uvod u Konvenciju, Preporuku za participaciju djece i mladih ispod 18 godina te razlika između građanskih, političkih, socijalnih i ekonomskih prava
- 2.5 minuta oluje ideja o različitim pravima koja znaju i razvrstavanje po kategorijama koristeći ploču.
3. Pozicioniranje duž linije "Slažem se" i "Ne slažem se" vezano uz izjave koje je pripremio voditelj.
4. Diskusija i argumentacija vezano uz odabrana stajališta

Lista izjava

- Važnije je imati smještaj, hranu i osnovne životne namirnice nego moći reći što želiš (izraziti svoje mišljenje)
- Najosnovnija odgovornost svake vlade je osigurati da svi građani imaju dovoljno hrane.
- Pravo na odmor i slobodno vrijeme je luksuz koji si jedino bogataši mogu priuštiti.
- Nije odgovornost vlade da se pobrine da ljudi ne gladuju, to je odgovornost svakog pojedinca
- Siromašne zemlje se trebaju fokusirati na osiguranje osnovnog standarda za život prije nego se počnu baviti građanskim i političkim pravima građanin.
- Velika ekonomska nejednakost predstavlja kršenje osnovnih prava
- Socijalna i ekonomska prava izražavaju ideal za budućnost, ali svijet ih danas nije spreman garantirati.
- Stajalište djece i mladih nije važno za donošenje zakona
- Ako se prava ne mogu zajamčiti, nema smisla ih imati.
- Neka su prava važnija od drugih.
- Neki ljudi, prirodno, imaju više prava od drugih.

- Neki su ljudi beskućnici zato što to žele biti
- Bogati ljudi su sretniji od siromašnih.
- Nemoguće je potpuno iskorijeniti siromaštvo.
- Mi se nismo rodili s pravima; dobivamo ih.
- Bilo bi važno slušati dječje stajalište kako bi poboljšali sustav skrbi

Materijali

- Kopija s izjavama
- flipchart papiri, olovke/markeri

AKITVNOST 2

(9.45 -10.30) NA LJESTVAMA*

Sudionici razmijenjuju svoja razmišljanja o značenju participacije mladih te diskutiraju o načinima povećanja svoje vlastite participacije.

Ciljevi

- Razmisliti o načinima na koje mladi mogu sudjelovati i čimbenicima koji onemogućavaju ili olakšavaju njihovo sudjelovanje
- Razvijati vještine suradnje,
- razvijati osjećaj odgovornosti za vlastite postupke

1. Što je ljestvična participacija?

Zamoliti ćemo sudionike da podijele što razumiju pod pojmom "sudjelovanje mladih", a mi ćemo podijeliti dijagram Hartovog (ljestve) modela participacije i objasniti da je to jedan od načina razmišljanja o različitim načinima sudjelovanja.

2. Diskusija o participaciji

Individualni rad u trajanju od 5 minuta. Sudionici pokušavaju pronaći primjere iz svog vlastitog života za participaciju na 8 stupnju. Recite im da razmisle o tome što rade u svim aspektima svog života: kod kuće, u školi, klubovima, brizi, poslu i s obitelji i prijateljima.

Dijeljenje primjera u malim skupinama od 4-5 ljudi. Dok raspravljamo o primjerima, zamoliti ćemo sudionike da razmisle o preprekama (stvari koje ih sprečavaju da se kreću uz ljestvicu) i čimbenike koji im pomažu da se kreću uz ljestvicu. Svaku ideju trebali bi napisati na posebnom "post-it", a zatim zajedno razmjenjuju spoznaje te lijepe svoje post-ite ispod određenih naslova.

3. Prezentacija Lundy Modela

Materijali

- Listići: "The Ljestve participacije"
- Veliki papiri, markeri, škare
- "Post-its"

VREMENSKI OKVIR   **11.00 – 12.00**

TEMA   Zakoni i politike za mlade s iskustvom života u skrbi u Europi

AKTIVNOST   CVJETOVI KAKTUSA

Ovom aktivnosti pokušava se poboljšati razumijevanje zakona, politika i prakse o izlasku iz skrbi u svakoj zemlji, polazeći od iskustva sudionika.

Ciljevi

- Razumjeti nacionalno zakonodavstvo, politike i prakse o izlasku iz skrbi u svakoj zemlji
- Podijeliti nacionalna iskustva o izlasku iz skrbi

1. Sudionici će biti podijeljeni u skupinama po zemljama. Svaka će skupina, prvo pojedinačno, nacrtati cvijet koji će predstavljati vlastitu zemlju. U središtu cvijeta bit će ispisani nacionalni zakoni i politike koji usmjeravaju sve akcije usmjerene na osobe koje se bave skrbi. U latice se unose dobre prakse onih koji pružaju skrb. Napokon će nacrtati lišće svuda oko cvijeta, predstavljajući uvjete koji su mu potrebni da cvjetovi procvjetaju, da budu potpuni.

2. Svaka će skupina podijeliti s drugima cvijet i opis. Svaki će se cvijet staviti na veliki kaktus koji predstavlja Europu, u osnovi, zajedničko pravo, na primjer Konvencija o pravima djeteta i Preporuka o participaciji djece i mladih mlađih od 18 godina

Materijali

- Veliki crtež kaktusa
- Veliki listovi papira ili flipchart papiri

VREMENSKI OKVIR   **14.00 – 15.30 te 15.45 to 17.00**

TEMA   Preporuke

U malim grupama: Sažetak preporuka koje su nastale kao rezultat rada grupa za participaciju (CLPG), diskusija i dorada nacionalni preporuka.

(14.00 – 15.15)

AKTIVNOST 1

Sažetak preporuka

- Pozadina rada CLPG grupa (participativnih grupa)
- Sažetak teškoća s kojima se susreću mladih koji izlaze ili su izišli iz skrbi te zajedničkih značajki među zemljama
- Sažimanje preporuka u glavne kategorije problema s kojima se susreću mladi koji izlaze iz skrbi – obrazovanje, stanovanje, mentalno zdravlje, ovisnosti, problemi sa zakonom, prisutp dokumentima

(15.45-17.00)

AKTIVNOST 2

Predstavljanje preporuka po zemljama

Sudionici iz svake zemlje trebaju se očitovati o mogućim rezultatima implementacije svake od preporuka i ponuditi sažetak potencijalnih rješenja i koristi za mlade koji izlaze iz skrbi.

Problem	Rješenje	Korisnost
Mali broj mladih s iskustvom života u skrbi ulaze u tercijarno obrazovanje	Osigurati specifične obrazovne programe za djecu iz skrbi koji će biti usmjereni na obrazovne ciljeve i područja potrebne podrške.	Poboljšanje obrazovnih rezultata mladih koji izlaze iz skrbi.
Slaba dostupnost dokumentima mladoj osobi koji se odnose na iskustvo života u skrbi mlade osobe.	Specijalizirana agencija bavi se dostupnošću dokumentacije za mlade iz skrbi.	Mladi s iskustvom života u skrbi imaju mogućnost razumjeti svoju prošlost i dobiti adekvatnu podršku u procesu oporavka.

- Predstavnici svake zemlje će sažeti svoje preporuke, a facilitator će sažeti preporuke po kategorijama (obrazovne, financijske, emocionalne itd.)

- Sudionici će tada će imati priliku ocijeniti sve preporuke izložene u prostoru i ostaviti osobne bilješke o tome što bi im te preporuke značile ili što bi mogle značiti.

VREMENSKI OKVIR: Nakon večere

TEMA: COUNTRY SHOW

Predstavnici svake zemlje koriste određeni dio prostora u dvorani kako bi izložili tipične predmete svoje zemlje (slatkiše, fotografije...). Mogu se također dogovoriti za puštanje tipične glazbe ili predstavljanje tipične igre svoje zemlje i sl.

Tijekom cijelog vremena sudionici se kreću prostorom i se upoznaju s međusobnim kulturama.

DAN 3

VREMENSKI OKVIR 9.00 – 12.00

TEMA Radionice o glavnim temama preporuka

09.00 - 09.15

Orkestar - ICE BREAKER

Tip aktivnosti: Team building

Voditelj objašnjava grupi da će stvoriti "orkestar" bez instrumenata. Orkestar će koristiti samo zvukove koje može stvoriti ljudsko tijelo. Sudionici mogu koristiti ruke, noge, glas itd., Ali bez riječi; na primjer, mogli bi zviždati, pjevati, uzdahnuti ili udarati nogama. Svaki igrač trebao bi odabrati zvuk. Odaberite dobro poznatu melodiju i zamolite sve da sviraju, koristeći 'instrument' koji su odabrali.

Materijali : -

Očekivani rezultati: Grupa će unaprijediti svoju komunikaciju te će nastaviti rad opuštenije

09.15 - 10.30

Definiranje preporuka po temama?

Ras u međunarodnim skupinama. Unutar svake grupe diskutira se o preporukama sakupljenim ispod glavnih tema te se priprema završna preporuka za svaku temu.

Materijali : Post-it, olovke

Očekivani rezultati: Grupa će definirati glavne preporuke po temama

VREMENSKI OKVIR 10.30 -11.15

TEMA Plenarni sastanak

Rezultati grupa predstaviti će se cijeloj grupi te će se sve objediniti u jedan dokument koji odražava sve glavne preporuke.

Materijali: prijenosno računalo za prikupljanje odgovora nakon što ih se usporedi u svako područje

Očekivani rezultati : Grupa će dati povratne informacije o svojim preporukama i pomoći ih da ih sastave u konačni dokument.

VREMENSKI OKVIR   11.15 -19.00

Posjet gradu ili opuštajuće aktivnosti za razvijanje povezanosti te učenja o kulturnim sličnostima i različitostima.

DAN 4

VREMENSKI OKVIR   **9.30 - 10.30, 11.00 – 12.00, 14.00 – 15.30**

TEMA   Rad u grupama: Osmišljavanje prezentacije preporuka i kreiranje postera!

(9.30 -10.15) **AKTIVNOST 1**

Životinjski zbor

- Sudionici će formirati grupe od 5 osoba
- Zajedničko pjevanje je uvijek iskustvo povezivanja. Stvaranje zbora u kojem zapravo ne morate pjevati može biti još bolje!
- Grupa će odabrati popularnu pjesmu koju bi svi mogli znati i navesti je da je pjevaju koristeći životinjske zvukove. Povećava se faktor zabave i opuštanja, tako da nema samosvijesti o pjevanju, ali svejedno im dopušta da zajedno naprave nešto i jedan od njih će voditi zbor.
- Dirigent će izvođače naučiti ručnim signalima da postanu mekši, da postanu glasniji, ubrzavaju i usporavaju.
- Zamislite "Row, Row, Row Your Boat" koji pjevaju pilići. Čak ćemo napraviti rundu sa svakom novom skupinom koja izražava drugačiju životinju!

(11.00-12.00) **AKTIVNOST 2**

Prezentacija preporuka

- Dogovor osnovnih pravila u vezi s jezikom kojim će se komunicirati preporuke
- Svaki odlomak treba biti koncizan, jasan i u potpunosti objašnjavati ideje Care Leavera
- Raspoređivanje preporuka prema glavnim problemima CL-a - obrazovanje, stanovanje, pravni problemi, pristup dokumentima...
- izrada teksta od 10 preporuka CL-a, službenog dokumenta koji predstavlja CareLeavere Europe

AKTIVNOST 3

Krajolik

- Sudionici će formirati grupe od 10-15 osoba
- Dobit će temu poput: šuma, pustinja, grad, zoo park, cirkus
- Svaki će sudionik, bez ijedne riječi, ući u krajolik, pokušavajući izgledati, ponašati se poput nečega u zamišljenom krajoliku (poput širenja ruku izgledajući poput drveta)

- Nakon što će sve osobe ući u krajolik, osobe iz druge skupine pokušati će otkriti sve dijelove slagalice

AKTIVNOST 4

Umjetnički prikaz preporuka

- Pokazivanje primjera za prezentiranje ideja o CL na kreativan i drugačiji/neformalni način
- Pismo profesionalnalcu - odgajatelju, socijalnom radniku, psihologu u obliku pjesme, pisanje sjećanja (priča iz mog života), stavljanje teksta u oblik hip-hop glazbe, crtanje, izrada prezentacije ili kratkog filma.
- Izrada kratkog prezentacijskog filma sa svim kreacijama nakon današnjeg dana, poput novinskog materijala ili video izvješća.

(14 - 15.30) AKTIVNOST 5

Daj mi da crtam

- Sudionici će stati u liniju ili u krug te će dobiti papir i neke olovke u boji.
- Prvi zadatak je ispuniti papir ispred njih crtežima bez ikakvog smisla ili bilo kakvog reda
- Svatko će dati svoj rad sudioniku desno od sebe, a sam će dobiti crtež osobe koja mu je s lijeve strane
- Sljedeći je zadatak otkriti poznate figure u neredu, pronaći strukture u kaosu, učiniti ih vidljivijim, nacrtati ih što jasnije.
- Posljednji zadatak je iz primljenog crteža napraviti malu priču, pokušati objasniti oblike koje vide na crtežu.
- Glavna svrha ove igre je provociranje, pokretanje mašte sudionika.

AKTIVNOST 6

Izrada postera

- Objasniti o dvije osnove u izradi plakata - tekst (objašnjenje, slogan) i grafički dio.
- Razmijeniti ideje o poruci, koje Care Leaveri žele izraziti, priopćiti putem plakata - Osnaživanje, prikaz trenutne situacije, ironične situacije ili idealizirane situacije.
- Zamislite superheroja ili samo supersilu koji mogu promijeniti trenutnu situaciju Care Leavera

- Crtanje plakata ili samo razmišljanje o skici ili samostalno izrađivanje nekih plakata, ovisno o tome što sudionici žele stvoriti.

VREMENSKI OKVIR 16.00 – 17.00

TEMA Plenarno predstavljanje uradaka (postera i prijedloga završnih verzija dokumenta s preporukama)

DAN 5**VREMENSKI OKVIR 09 - 10.30**

TEMA Potvrda završnih dokumenata i plakata
Zajednička rasprava o rezultatima i rezultatima treninga i demokratskom procesu validacije

VREMENSKI OKVIR 11.00 – 12.00

TEMA Evaluacija treninga

AKTIVNOST 1**Ovo je bolje od toga**

Zamolite sudionike da pronađu četiri do sedam predmeta oko sebe i donose ih u sobu. Ti bi predmeti mogli biti nešto što svakodnevno koriste, poput olovke ili stolice. No trebali biste ih potaknuti da pronađu više neobične ili jedinstvene predmete. To će učiniti igru izazovnijom.

Izložite predmete i podijelite grupu na pod-timove. Zadajte svakom timu da odabere predmet koju bi iskoristili za opstanak ako se nađu na pustom otoku. Reci sudionicima da ne mogu odabrati više od jednog i moraju pretpostaviti da je to jedini predmet koji će imati na otoku. Dajte timovima vremena za razmišljanje, a zatim ih zamolite da predstave predmet koji su odabrali i zašto.

Rasprava može pokazati kako različito ocjenjujemo (evaluiramo) stvari.

AKTIVNOST 2

Podijela evaluacijskih upitnika.

VREMENSKI OKVIR 14 - 15.30

TEMA Slijedeći koraci

VREMENSKI OKVIR 16.00 - 17.00

TEMA Farewell (Zbogom i doviđenja ☺)

Završni krug

Sudionici sjede u krugu s loptom u sredini. Sjedi se u tišini i onaj tko odluči govoriti, uzima loptu te podijeli svoja razmišljanja i osjećaje o iskustvu doživljenom tijekom tjedna. Kad netko ima loptu, on jedini govori.

Potrebni materijal: mala lopta

Očekivani rezultati: Sudionici će imati priliku podijeliti svoje osjećaje i doživljaje sa razmjene

Vrećice sreće

Svakoj mladoj osobi dat će se torba za sreću na svom jeziku.

Potrebni materijal: Vreće sreće na materinjem jeziku

Očekivani rezultati: Sudionici će se moći osvrnuti na razmjenu, a vrećica će ih na sreću i 'obitelj' koju imaju s drugim care leaverima.